

Warszawa, 18.04.2000 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa
Tel. 827 42 02
Fax 827 64 53 RPO/339985/00/VI/AB

Pan prof. dr hab.
Leszek Balcerowicz
Wiceprezes Rady
Ministrów
Minister Finansów

Szanowny Panie Premierze

Rzecznik Praw Obywatelskich otrzymuje codziennie kilka skarg, w których ich autorzy dają wyraz swojemu oburzeniu na sposób, w jaki doszło do istotnego ograniczenia zakresu ulg w podatku dochodowym od osób fizycznych. Przeważnie skargi pochodzą od osób o małych dochodach - nie przekraczających pierwszego szczebla skali podatkowej - których podatek, po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne, jest tak niewielki, że nie mają możliwości odliczenia przysługujących im ulg z tytułu poniesienia wydatków na remont mieszkania, leczenie itd. Są wśród nich inwalidzi, którzy ponieśli wydatki na cele rehabilitacyjne. Odliczenie od dochodu tych wydatków może spowodować, że utracą możliwość odliczenia części składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Piszą także ci podatnicy, których dochody pozwalały na podjęcie lub kontynuowanie rozpoczętej kilka lat temu inwestycji mającej na celu zaspokojenie ich własnych potrzeb mieszkaniowych. Mieli prawo - w zaufaniu do Państwa - spodziewać się, że skorzystają z ulgi w zakresie zbliżonym do lat poprzednich. Tymczasem:

- w przypadku odliczania wydatków (n.p. na cele mieszkaniowe, rehabilitacyjne itd.) od dochodu doszło do drastycznego zmniejszenia kwoty, jaką podatnik uzyskuje dzięki skorzystaniu z odliczenia (w wielu przypadkach bardziej korzystnym byłoby zastosowanie ulgi w postaci odliczenia od podatku 19 % wydatków), przy wydatkach nieznacznie niższych od uzyskanych dochodów lub przekraczających ten dochód - do ostatecznego pozbawienia możliwości odliczenia składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz ulg polegających na odliczeniu od podatku;
- przy odliczaniu 19 % wydatków od podatku otrzymywana tytułem zwrotu kwota jest znacznie niższa niż ta, którą podatnicy otrzymaliby przed wejściem w życie reformy ubezpieczeń zdrowotnych.

Piszący przypominają, że przy wprowadzaniu reformy ubezpieczeń społecznych i powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego Rząd zapewniał, że ubezpieczeni nie odczują ciężaru zmian. Poznawszy przy składaniu zeznania skutki wprowadzonych rozwiązań czują się wprowadzeni w błąd i pokrzywdzeni przez Państwo i Rząd. Domagają się więc przywrócenia ulg za 1999 r. w wysokości dotychczasowej, odszkodowania i odsetek od kwot, których zwrot nie nastąpił w terminie - w takiej wysokości, w jakiej przysługują Skarbowi Państwa od zaległości podatkowych.

Z prawdziwą przykrością stwierdzam, że rozgoryczenie tych obywateli jest zrozumiałe. Reforma ubezpieczeń zdrowotnych w drastyczny sposób spowodowała ograniczenie możliwości skorzystania z ulg w podatku dochodowym od osób fizycznych, wielu osobom - zwłaszcza tym o niskich dochodach n.p. z działalności gospodarczej - nie zabezpieczyła prawa do odliczenia chociażby składek na ubezpieczenie zdrowotne. Wobec rządowych zapewnień, że społeczeństwo nie odczuje ciężaru reformy podatnicy planowali swoje wydatki bez uwzględnienia niekorzystnych zmian. Nie zostali o nich uprzedzeni z właściwym wyprzedzeniem, pozwalającym na dostosowanie się do nowej sytuacji.

Z tych motywów proszę Pana Premiera o informację czy przygotowywany jest - w trybie pilnym - projekt odpowiednich ustawowych uregulowań mających na celu zniesienie - także w odniesieniu do roku 1999 - skutków niekorzystnych zmian

Z wyrazami szacunku

ZASTĘPCA
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Jerzy Świątkiewicz